

Stichting Cuypersgenootschap

Stichting tot behoud van negentiende- en
twintigste-eeuws cultuurgood in Nederland

Aan de Rechtbank Overijssel
Afdeling Bestuursrecht
Postbus 10067
8000 GB Zwolle

Zwolle, 1 december 2015

Betreft: pro forma beroep tegen het besluit van de gemeente
Almelo inzake de monumentenstatus voor het voormalige stadhuis,
Stadhuisplein 1 te Almelo
uw kenmerk: ZWO 15/ 2398 BESLU

Geachte heer/mevrouw,

Op 5 november 2015 hebben wij beroep aangetekend tegen het besluit van het college van Burgemeester en wethouders van Almelo van 6 oktober 2015 inzake het voormalige stadhuis, Stadhuisplein 1 te Almelo. In dit besluit werd ons bezwaarschrift van 4 mei 2015 ongegrond verklaard en ons verzoek om het voormalige stadhuis van Almelo aan te wijzen als gemeentelijk monument alsnog afgewezen.

Per brief van 6 november 2015 (uw kenmerk ZWO 15/ 2398 BESLU) heeft u de ontvangst van het beroepschrift bevestigd en heeft u ons verzocht om ons beroep binnen 4 weken aan te vullen. Wij doen hierbij de gronden van het beroep toekomen. Tevens sluiten wij de gevraagde statuten, machtigingen en uittreksels uit het handelsregister van onze organisaties bij.

In aansluiting op onze brief van 5 november 2015 informeren wij u over de nadere gronden van ons beroepschrift. Alvorens op deze gronden in te gaan willen wij eerst twee kanttekeningen plaatsen bij de vragen van het college over het cultuurhistorisch waardenrapport en transformatierapport van Het Oversticht.

Op grond van de waardenstelling en studie van Het Oversticht heeft de monumentencommissie het college aanbevolen om het gebouw als gemeentelijk monument aan te wijzen. Enkele conclusies van het cultuurhistorisch waardenrapport van Het Oversticht roepen echter vragen op bij het college, zoals:

- het feit, dat J.J.P. Oud niet meer bij de uitvoering betrokken is geweest;
- enkele door hem bedachte onderdelen niet zijn uitgevoerd;
- dat het stadhuis eerst op een andere locatie zou worden gebouwd, waar het stedenbouwkundig beter tot zijn recht zou komen;
- dat een grootscheepse verbouwing in de jaren 90, die het gebouw van binnen ingrijpend hebben gewijzigd.

Het college vindt het advies van de commissie onvolledig. Heemschut en het Cuypersgenootschap blijven desondanks de aanbeveling van de commissie onderschrijven. Wij zien niet dat het gebouw door bovenvermelde opmerkingen minder waarde zou hebben, zoals door het college wordt gesuggereerd. De onafhankelijke onderbouwing van het collegestandpunt ontbreekt. Het schetsontwerp van J.J.P. Oud is in

---

grote lijnen uitgevoerd door de uitvoerende architecten H. Oud en H. Dethmers. Uit het advies van de monumentencommissie blijkt niet dat dit gevolgen heeft voor de monumentale waarde van het complex. Verder blijft het gebouw stedenbouwkundig een 'landmark' in het centrum van Almelo. Tot slot, na de grootscheepse interne verbouwing in de jaren 90 kan volgens Het Oversticht het interieur weer teruggebracht worden in de door Oud beoogde hoofdstructuur, ruimtelijkheid en beleefbaarheid van de drie bouwonderdelen.

Onze eerste kanttekening is dan ook dat wij vinden dat het college voor het benoemen van bovengenoemde nuanceringen aan de monumentencommissie of een onafhankelijke monumentdeskundige had moeten vragen of de constatering van het college juist zijn. Verder zijn de cultuurhistorische waarden door het college niet specifiek benoemd bij de belangenafweging. Het college heeft enkel op indirecte wijze gesuggereerd dat het gebouw feitelijk aan waarde heeft ingeboet. Naar onze mening kan dan geen objectieve belangenafweging meer plaatsvinden.

Het advies van een monumentencommissie is een zwaarwegend advies dat niet eenvoudig terzijde geschoven kan worden. De beleidsvrijheid is op dit punt beperkt. Een advies kan alleen met goede argumenten terzijde geschoven worden. De gemeente voert aan dat ze het advies van de monumentencommissie op diverse punten onvolledig vindt. Als de gemeente het niet eens is met bepaalde punten uit de advies, of bepaalde vragen niet zijn beantwoord, dan dient hij nader advies te vragen. De opmerkingen die de gemeente nu naar voren brengt hadden voor reactie ook moeten worden voorgelegd aan de monumentencommissie. Het is onjuist dat de gemeente in haar verweer op de stoel van de monumentencommissie is gaan zitten en een duidelijke onderbouwing van deze cultuurhistorische argumenten om het gebouw niet aan te wijzen ontbreekt.

Onze tweede kanttekening is dat het college, volgens ons eigenlijk wel de monumentale waarde van het gebouw erkent en dat het ook volgens het besluit van 6 oktober 2015 bereid is het gebouw ambtshalve tot gemeentelijk monument aan te wijzen als een marktpartij een voldoende concreet, duurzaam en financieel haalbaar plan presenteert dat is gericht op hergebruik van het gebouw.

Bij de afweging van belangen heeft het college verder vastgesteld dat de mogelijkheden voor hergebruik van het voormalige stadhuis onvoldoende zijn omdat onder meer de financiële haalbaarheid nog niet is aangetoond door één van de partijen, de Coöperatie Hergebruik gebouwen. Bovendien heeft het college andere plannen met de stadhuislocatie. Na afweging van alle betrokken belangen heeft het college dan ook de conclusie getrokken dat bescherming van het gebouw niet opweegt tegen die andere belangen.

Naar onze mening is de belangenafweging onjuist geweest en heeft de belangenafweging in een te vroeg stadium plaatsgevonden omdat Coöperatie Hergebruik gebouwen aangegeven heeft nog in gesprek te zijn met de investeerders. Wanneer de financiering rond komt kunnen de plannen van de Coöperatie gerealiseerd worden. Volgens ons passen zij ook in het bestemmingsplan. Naar onze mening is het besluit van het college dan ook te vroeg en op onjuiste gronden genomen. De gemeente had ook kunnen kiezen voor uitstel van de besluitvorming. Weliswaar zijn er vaste termijnen voor de behandeling van een monumentaanvraag en het valt te prijzen dat de gemeente geprobeerd heeft met die termijnen rekening te houden, maar goed gemotiveerd is uitstel van de besluitvorming mogelijk. Uitstel zou ook in lijn zijn met het standpunt van de gemeenteraad zijn geweest.

Om zowel Coöperatie Hergebruik gebouwen als andere ontwikkelende partijen de kans te geven om de ontwikkeling te realiseren heeft de gemeenteraad namelijk op 12 mei 2015 besloten om verdere besluitvorming over het stadhuis uit te stellen tot het einde van 2015. Door allerlei ontwikkelingen binnen de gemeente is er tot op heden (het is inmiddels eind 2015) geen zicht op besluitvorming door de raad. Binnen de door de raad aangegeven periode moeten de partijen die hergebruik of sloop-nieuwbouw willen realiseren hun plannen in overleg met de gemeente verder verfijnen en een haalbaar en acceptabel plan presenteren. Pas daarna is er iets te zeggen over de kansen van hergebruik. Wat dit betreft is uw afwijzingsbesluit besluit dus zeer voorbarig. Wij zijn van mening dat het beter was om een besluit op de monumentaanvraag uit te stellen tot er duidelijkheid was over de toekomst van het gebouw. Op dat moment had de gemeente een beter gemotiveerd besluit kunnen nemen.

Problemen bij het vinden van een nieuwe bestemming voor het stadhuis komen volgens vaste jurisprudentie ook pas aan de orde bij de belangenafweging in het kader van een vergunningprocedure conform de erfgoedverordening. Deze problemen kunnen geen doorslaggevende rol spelen in de aanwijzingsprocedure tot gemeentelijk monument. Dit blijkt ook uit de vaste jurisprudentie van de Raad van State. Wij verwijzen bijvoorbeeld naar de uitspraken van de Raad van State van 22 april 2009 (LJN: BI1843), 12 maart 2008 (LJN: BC6391) en 18 augustus 2004 (LJN: AQ7005). Alleen wanneer het college concreet had aangetoond

dat de monumentenstatus grote problemen oplevert voor de herontwikkeling van het stadhuis had ze de problemen van de monumentenstatus voor herontwikkeling kunnen aanvoeren als argument.

Het college herhaalt in haar besluit dat ze op dit moment niet gebonden wil zijn aan een vergunningstelsel ter bescherming van monumenten. Juridisch is dit in onze ogen geen argument tegen de aanwijzing. Dit blijkt heel duidelijk uit bestaande jurisprudentie, die toename van regeldruk niet als argument tegen de bescherming van erfgoed ziet. Aanwijzing van het stadhuis tot gemeentelijk monument betekent namelijk ook niet dat in de toekomst grote veranderingen of zelfs sloop onmogelijk zijn. Deze vrijheid behoudt de gemeente gewoon na bescherming. De gemeentelijke verordening voorziet immers in de mogelijkheid van verandering, verstoring of afbraak van een gemeentelijk monument. De gemeente kan een vergunningaanvragen voor verandering, verstoring of sloop van een gemeentelijk monument conform de erfgoedverordening in behandeling te nemen. Goed gemotiveerd is zelfs de sloop van een monument mogelijk. De Raad van State heeft dit in soortgelijke gevallen bevestigd in haar uitspraken van 19 juli 2006 (LJN: AY4231) en 18 augustus 2004 (LJN: AQ7005). Het college had dus gewoon kunnen kiezen voor bescherming van het stadhuis en wanneer herbestemming problematisch zou zijn geworden op een later moment kunnen kiezen voor sloop van het beschermde monument. Dit is vaker gedaan en een dergelijke werkwijze wordt gesteund door jurisprudentie. Dat dit meer regeldruk oplevert dan bij de sloop van een pand zonder monumentenstatus is niet relevant.

Tot slot zijn wij van mening dat het besluit op bezwaar niet is ondertekend. De vermelding “dit document is digitaal aangemaakt en daarom niet ondertekend” is in principe niet rechtsgeldig. In de Gemeentewet is bepaald dat een besluit dat door het college is genomen, namens hen moet worden ondertekend door de gemeentesecretaris en de burgemeester als vertegenwoordiger van het college. Uiteraard kan het college besluiten om mandaat te geven aan ambtenaren om namens hen besluiten te ondertekenen. Dit moet geregeld worden in een ondertekend mandaatbesluit. We twijfelen of de directeur sector Stad en Economie, R.C. van Geffen door u is gemachtigd om namens u besluiten te nemen op zaken betreffende aanwijzing van monumenten ingevolge de erfgoedverordening. Bovendien is het besluit niet voorzien van een handtekening.

In verband met het bovenstaande verzoeken wij u het besluit van het college 15 april 2015 te vernietigen en te vervangen door een nieuw besluit waarin het college de aanbeveling van de monumentencommissie overneemt.

Onze organisaties behouden het recht om dit beroep aan te vullen.

Met vriendelijke groet namens de besturen van Heemschut en Cuypersgenootschap,

Hoogachtend,
het bestuur van het Cuypersgenootschap en de Bond Heemschut,
namens deze,

Secretariaat Bond Heemschut Provincie Overijssel
Mevrouw H. de Nekker-van den Berg

Haarbeek 16
8033 BH Zwolle
teamdenekker@ziggo.nl